

**Kodiċi
dwar l-Aħjar Prattiki
għall-Gvern Lokali**

Uffiċċju tal-Prim Ministru

Ippublikat mill-Uffiċċju tal-Prim Ministru
Mitbugħ fl-Istamperija tal-Gvern

Kodiċi dwar l-Aħjar Prattiċi għall-Gvern Lokali

Preambolu

Dan il-Kodiċi dwar l-Aħjar Prattiċi għandu jservi bħala mezz li permezz tiegħu l-Kunsilli Lokali jkunu jistgħu jwettqu l-funzjonijiet u l-ħidmiet tagħhom bl aktar mod effettiv u effiċjenti.

“Il-governanza [lokali] hi l-mod li bih l-entitajiet ta’ gvernijiet lokali jassiguraw li qegħdin jagħmlu l-affarijiet sew, bl-aħjar mod, għall-persuni li hekk jistħoqqilhom, fil-waqt u l-ħin li suppost isiru, b’mod inklussiv, miftuħ, onest u kontabbli. Din tinkludi s-sistemi u l-proċessi, il-kulturi u l-valuri, li bihom l-entitajiet ta’ Gvernijiet Lokali huma mmexxija u kkontrollati u li bihom jistgħu jagħtu kont, jinvolvu u, meta jkun meħtieġ, imexxu l-komunitajiet tagħhom.”

Il-prinċipju bażiku għall-adozzjoni ta’ prattiċi tajbin għall-gvern lokali hu l-operat tajjeb ta’ tmexxija lokali. Sabiex jintlaħaq dan l-għan jeħtieġ li jiġu adottati l-miżuri li ġejjin:

1. **Trasparenza u inklussività**

Hu importanti ħafna li jiġi assigurat li dawk kollha interessati jkollhom fiduċja fit-teħid tad-deċiżjonijiet u l-proċessi maniġerjali tal-awtoritajiet lokali, kif ukoll fl-attitudni u l-operat tal-membri u l-impjegati tal-Kunsill

Lokali. Il konsultazzjoni ġenwina ma' dawk interessati u l-ġhoti tal-informazzjoni b'mod sħiħ, korrett, effiċjenti u ċar iwassal għall-azzjoni effettiva u pronta kif ukoll waħda li tkun taħt skrutinju. It-trasparenza titlob ukoll ħidma inklussiva li tfittex sabiex tassigura li kull min hu interessat jew jista' jkun interessat ikollu l-opportunità li jieħu sehem fit-teħid tad-deċiżjonijiet u l-azzjonijiet tal-awtoritajiet lokali. It-trasparenza titlob viżjoni li tħares 'il barra u impenn li l-ħidma tkun waħda bbażata fuq sħubija. Teħtieġ ukoll metodi ta' ħidmiet innovattivi u li huma bbażati fuq l-ġhoti ta' servizz.

2. Integrità

Hidma integra hi waħda bbażata fuq l-onestà, nuqqas ta' xeħħa u oġġettività, kif ukoll normi għoljin ta' rispettabilità u diċenza fil-ġestjoni tal-fondi pubbliċi u l-ħidmiet kollha tal-Kunsill Lokali. L-integrità hi dipendenti fuq l-effettività tal-qafas regolatorju u fuq in-normi personali u professjonali tal-Kunsilliera u l-impjegati tal-Kunsill. L-integrità hi wkoll riflessa fil-mod kif jittieħdu d-deċiżjonijiet mill-Kunsill, fl-ġhoti tas-servizzi li jinkludu l-ispejjeż tagħhom u fil-kwalità tar-rappurtagġ dwar l-ħidmiet u l-finanzi.

3. Kontabilità

Il-Kunsilliera u l-*personel* tal-Kunsill huma responsabbli għad-deċiżjonijiet u l-azzjonijiet tagħhom, inkluż il-ġestjoni tal-fondi pubbliċi u l-aspetti kollha tal-ħidmiet tagħhom. Fl-interess pubbliku, huma għandhom jissottomettu lilhom infushom għall-iskrutinju estern kif jixraq. Dan primarjament jista' jsir permezz ta' għarfien tajjeb tar-responsabbiltajiet u l-irwoli rispettivi li jkunu mfissra b'mod ċar.

4. Mgiba korretta

Fit-twettiq tal-funzjonijiet tagħhom il-Kunsilliera u l-*personel* tal-Kunsill għandhom iżommu l-interess pubbliku qabel kull interess personali jew politiku. Dawn għandhom jadottaw miżuri effettivi sabiex jipprevjenu u jiġġieldu kontra kull xorta ta' korruzzjoni u abbuż. F'dan ir-rigward, il-Kodiċi tal-Aħjar Prattici u l-Kodiċi ta' Etika għandhom iservu ta' linji gwida.

5. Kompetenza u Kapacià

Il-ħiliet professjonali ta' dawk li jiggvernaw għandhom ikunu kontinwament sostnuti u msaħħa sabiex jitjeb ir-riżultat u l-impatt ta' xogħolhom. L-impjegati tal-Kunsill għandhom jiġu motivati sabiex itejbu t-twettiq ta' xogħolhom. Għandhom jiġu adotatti metodi u proċeduri prattici li jintużaw sabiex il-ħiliet jiġu mibdula f'kapacitajiet u sabiex ikun hemm riżultati aħjar.

6. Innovazzjoni u Attitudni Miftuħa għal Bidla

Għandhom jinstabu soluzzjonijiet ġodda u effiċjenti kif ukoll jiġu sfruttati metodi moderni li permezz tagħhom jingħataw is-servizzi. Għandha tiġi adottata atitudni miftuħa sabiex jiġu pilotati u sperimentati programmi ġodda u sabiex wieħed jitgħallem mill-esperjenzi tal-oħrajn. Għandha tinħoloq klima li tiffavorixxi l-bidla fl-interess li jinkisbu riżultati aħjar.

7. Servizz fil-Pront

Il-Kunsilli Lokali huma mistennija li jaderixxu mal-għanijiet, ir-regoli, l-istrutturi u l-proċeduri sabiex jirrispondu għall-aspettattivi u l-ħtiġijiet legittimi ta' ċittadini. It-talbiet u l-ilmenti kollha għandhom jiġu mwiegħa fi żmien raġonevoli u mingħajr dewmien bla bżonn.

8. Tmexxija Korporattiva

Il-Kunsilli għandhom jiffukaw fuq sitt dimensjonijiet prinċipali sabiex jassiguraw tmexxija korporattiva effettiva:

- L-għan ewlieni tal-Kunsill Lokali u r-riżultati mistennija għall-komunità u l-ħolqien u l-implimentazzjoni ta' vizjoni għal-lokalità;
- Il-kunsilliera u l-uffiċjali li jaħdmu flimkien sabiex jilħqu għan komuni b'funzjonijiet u rwoli li jkunu ċari;
- Il-promozzjoni tal-valuri tal-Kunsill Lokali u t-turija tal-valuri ta' tmexxija tajba permezz tat-twettiq tal-ogħla normi ta' mgħiba u ħidma;
- It-teħid ta' deċiżjonijiet b'mod infurmat u trasparenti li jkun suġġett għal skrutinju effettiv kif ukoll l-ġestjoni tar-riskji;
- L-iżvilupp tal-kapaċitajiet u l-kompetenzi tal-Kunsilliera u l-uffiċjali sabiex ikunu effettivi fil-ħidma tagħhom;
- L-interazzjoni ma' ċittadini lokali u daww kollha interessati sabiex l-operat ikun wieħed kontabbli;
- Tmexxija fil-kuntest – il-fehem tal-kuntest għal tmexxija tas-servizz pubbliku, u l-isfidi ma' luqa għal kollaborazzjoni fost l-aġenziji u l-komunitajiet li jservu;

- Tmexxija u politika – fidma effettiva b’politika nazzjonali, lokali, organizzazzjonali u tal-komunità;
- Tmexxija tal-post – fidma ma’ komunitajiet tal-post u komunitajiet ta’ interess li jinkoraġixxu l-promozzjoni tas-saħħa u benesseri;
- Tmexxija fil-kollaborazzjoni – fidma li tmur lil hinn minn fruntieri organizzazzjonali sabiex tiġi mobilizzata l-azzjoni kollaborattiva;
- Tmexxija ta’ rikonoxximent tal-persuna nnifisha għal kontribut partikolari li kull mexxej jista’ jagħmel u xi jfisser li wieħed imexxi b’mod ġenwin.

9. Tishih tad-Demokrazija Lokali

It-tishih tad-demokrazija lokali hu fattur marbut mal-gvern lokali. Id-demokrazija evolviet mill-kunċetti tal-“kultura ċivika” u “l-ordni skont il-ligi” għall-kunċett aktar wiesa’ li jiġbor fih it-teħid ta’ deċiżjonijiet permezz tal kunsens, il-parteciġazzjoni u l-għarfien ċiviku. F’dan il-kuntest, għalhekk, il-Kunsilli Lokali għandhom rwol kruċjali - u cioè li jagħtu valur miżjud lill-kunċett tad-demokrazija lokali billi jadottaw metodi ta’ tmexxija b’konsultazzjoni ma’ dawk kollha interessati, billi jinkoraġġixxu ċ-ċittadini u jintroduċu miżuri li jqanqlu l-parteciġazzjoni taċ-ċittadini lokali fit-teħid tad-deċiżjonijiet lokali, kif ukoll li jrawmu għarfien ċiviku fil-komunitajiet tagħhom.

10. L-adozzjoni ta’ operat skont il-prinċipji ta’ ġestjoni

It-tmexxija pubblika, li tinkludi wkoll dik lokali, tipprovdi mira għal governanza bbażata fuq prinċipji sodi ta’ tmexxija li tinkludi l-ġestjoni

tar-riżorsi umani u finanzjarji, kif ukoll dak operazzjonali u tmexxija strateġika. L-adozzjoni ta' teknici tajba ta' tmexxija għandhom ikunu ffukati fuq iċ-ċittadin bil-għan li jingħata servizz tal-ogħla kwalità. L-adozzjoni tat-teknici dwar ġestjoni ta' kwalità totali (*total quality management*), b'mod partikolari fir-rigward tal-funzjonijiet amministrattivi u eżekuttivi hi kruċjali sabiex jintlaħaq l-għan li jingħata servizz ta' kwalità liċ-ċittadini lokali. Il-ħiliet ta' tmexxija tajba huma, għalhekk, meħtieġa, li jinkludu metodi imprenditorjali u mod ta' ħsieb innovattiv sabiex wieħed mhux biss jilqa' għall-ħtiġijiet preżenti iżda wkoll dawk li wieħed jista' jippreveni fil-futur.

Metodu ta' ħidma bbażata fuq principji maniġerjali jeħtieġ ukoll li jiġi adottat metodu ta' ħsieb strateġiku u l-adozzjoni ta' pjan ta' ħidma strateġika li jkun xprunat minn viżjoni u li jinkludi l-għanijiet, l-istrateġiji u t-tattiċi li għandhom ikunu implimentati biex titwettag dik il-viżjoni.

11. Sostenibbiltà u Viżjoni fit-Tul

Fil-kuntest lokali, l-iżvilupp sostenibbli hu kuncett fejn in-nies huma l-qofol tal-politika tal-gvern. L-iżvilupp sostenibbli fuq livell lokali għandu jkun immirat sabiex titjeb il-kwalità tal-ħajja soċjali, ekonomika, politika, kulturali u psikoloġika taċ-ċittadini, fejn dawn jiġu integrati fis-soċjetà u fl-istess ħin tagħtihom il-possibiltà li jgħixu ħajja sodisfaċenti.

Dan iwassal għad-dritt li wieħed jipparteċipa b'mod sħiħ fit-teħid tad-deċiżjonijiet għaliex dawn jolqtu l-ħajja tiegħu, kif ukoll għas-sigurtà ekonomika u soċjali. Il-governanza, meħuda mill-perspettiva ta' żvilupp, tpoġġi lill-bniedem l-ewwel u qabel kollox.

L-aħjar prattiċi fil-qasam tal-iżvilupp sostenibbli jistgħu jitwettqu billi jiġu adottati u implimentati l-miżuri li ġejjin:

- Il-promozzjoni tal-kunċett tal-iżvilupp sostenibbli tal-lokalità sabiex ikun assigurat l-għoti kif xieraq ta' servizzi adegwati lir-residenti, il-protezzjoni kif jixraq tal-ambjent u l-konservazzjoni xierqa tal-wirt storiku ta' bliet storiċi u tal-komunitajiet rurali;
- L-inkoraġġiment ta' ċittadinanza responsabbli u l-assigurazzjoni ta' komunitajiet li jgħixu bla biża';
- Il-promozzjoni tal-faċilitajiet ta' rikreazzjoni u għall-kultura li jikkontribwixxu għall-ħajja b'saħħitha għaċ-ċittadini;
- L-allokkazzjoni tar-rizorsi f'żoni żvantagġati sabiex titnaqqas l-eskluzjoni soċjali u titjeb il-kwalità tal-ħajja għall-persuni kollha;
- Il-ħolqien ta' opportunitajiet għal kulħadd billi jiġi promoss l-iżvilupp sostenibbli ekonomiku lokali;
- Li jiġi assigurat li l-Kunsilli Lokali jsimgħu dak li għandhom x'jgħidu ċ ċittadini tagħhom u jagħtuhom servizz ta' kwalità, valur għall-flus u servizzi mmirati lejn il-konsumatur.

12. Ġestjoni Finanzjarja b'saħħitha

It-talbiet għal ħlas m'għandhomx ikunu iktar mill-ispejjeż konnessi mal-għoti tas-servizzi mogħtija u m'għandhomx ikunu tali li jnaqqsu b'mod eċċessiv it-talbiet, b'mod partikolari ma' dak li huwa marbut ma' servizzi pubbliċi importanti. Fit-tmexxija finanzjarja għandha tkun adottata attitudni prudenti, inkluż fl-għoti ta' kuntratti u l-użu ta' self,

fl-estimi tar-rizorsi, id-dħul u r-riservi u fl-użu ta' dħul ta' flus b'mod eċċezzjonali. Il-Pjani ta' Hidma u l-Estimi Finanzjarji għandhom ikunu ppreparati b'konsultazzjoni maċ-ċittadini lokali.

Għandhom isiru stimi kif suppost dwar riskji u jiġu indirizzati, inklużi l-pubblikazzjoni tal-kontijiet awditjati u, fir-rigward ta' impenji ta' sħubija bejn il-pubbliku u l-privat, billi r-riskji jiġu kondiviżi bejn il-partijiet b'mod realistiku.

13. Tmexxija skont il-liġi (Stat ta' Dritt) (*Rule of Law*)

Il-Kunsilli Lokali għandhom jaderixxu mal-liġi u d-deċiżjonijiet ġudizzjarji li jirreferu għall-funzjonijiet u l-ħidma tal-gvern lokali. Ir-regoli u r-regolamenti għandhom jiġu adottati skont id-dispożizzjonijiet legali u l-infurzar jitwettaq b'mod imparzjali.

Azzjonijiet Rakkomandati

Sabiex jitwettqu l-oġġettivi msemmija hawn fuq, hu rakkomandat li jittieħdu dawn l-azzjonijiet:

- L-adozzjoni ta' Pjan Lokali Strateġiku li jkun iffukat fuq il-komunità u li jikkunsidra l-karatteristiċi storiċi, kulturali, ġeografiċi u soċjali lokali;
- L-adozzjoni ta' viżjoni għal-lokalità;
- Jiġi assigurat li l-Kunsilliera u l-impjegati jaħdmu flimkien sabiex jintlaħaq għan komuni u jkun hemm definizzjoni ċara tal-funzjonijiet u r-rwoli rispettivi;

- Il-promozzjoni tal-valuri tal-Kunsill Lokali u t-turija tal-valuri ta' tmexxija tajba billi jkunu adottati *standards* għolja ta' ħidma u mgħiba;
- It-teħid ta' deċiżjonijiet b'mod infurmat u trasparenti li jkunu suġġetti għall-iskrutinju effettiv u għall-ġestjoni tar-riskji;
- L-iżvilupp tal-kapaċitajiet u l-kompetenzi tal-Kunsilliera u l-impjegati sabiex ikunu effettivi fil-ħidmiet tagħhom;
- L-inkoraġġiment ta' djalogu effettiv fost il-Kunsilliera u l-inkluzjoni ta' kull wieħed minnhom sabiex ikun assigurat it-twettiq effettiv tal-proġetti u x xogħlijiet;
- It-tqassim tajjeb tar-responsabbiltajiet u rwoli fost il-Kunsilliera;
- L-interazzjoni maċ-ċittadini lokali u dawk kollha interessati sabiex ikun assigurat li d-deċiżjonijiet li jittieħdu jkunu fl-aħjar interess tal-komunità lokali;
- Servizzi tal-internet li jservu bħala mezz biex iqarreb lill-komunitajiet aktar lejn xulxin.

